

Rapport 2007:94

Arkeologisk förundersökning

Ersättningsväg vid Bleckninge

Intill RAÄ 289
Galtebo 1:1, Brokind 1:44
Vårdnäs socken
Linköpings kommun
Östergötlands län

Petter Nyberg

Ersättningsvägar vid Bleckninge

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Syfte	6
Metod och dokumentation	6
Resultat och tolkning	6
Åtgärdsförslag	6
Referenser	6
Tekniska uppgifter	7

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

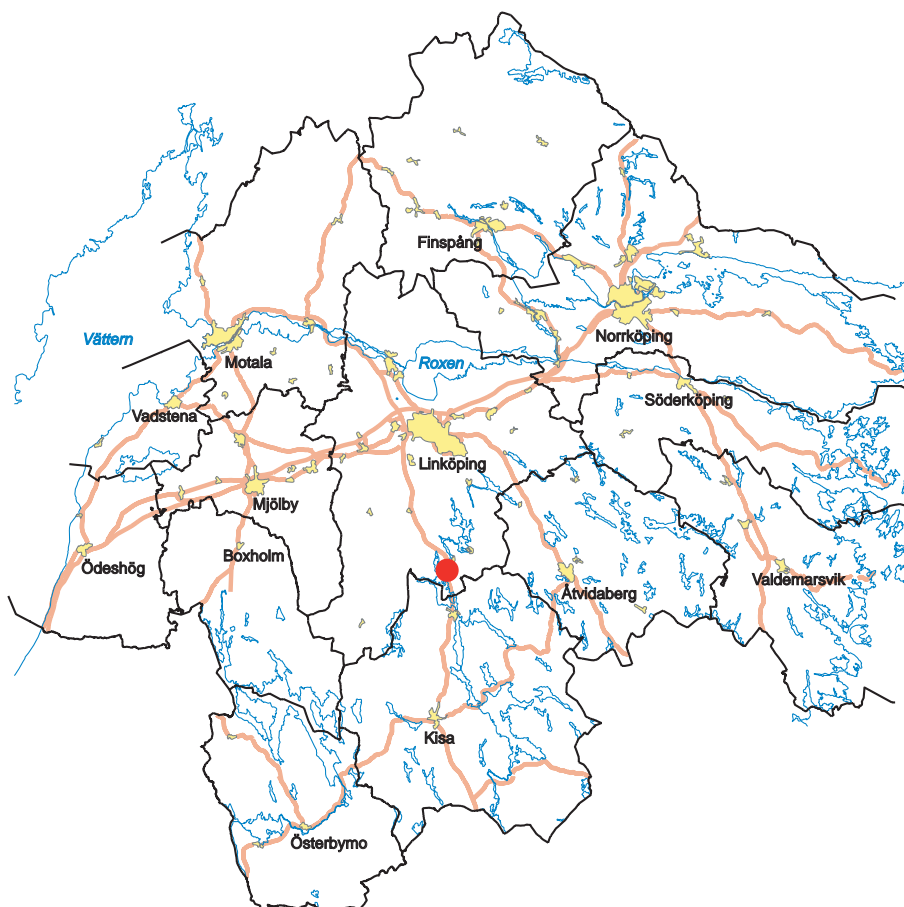
Sammanfattning

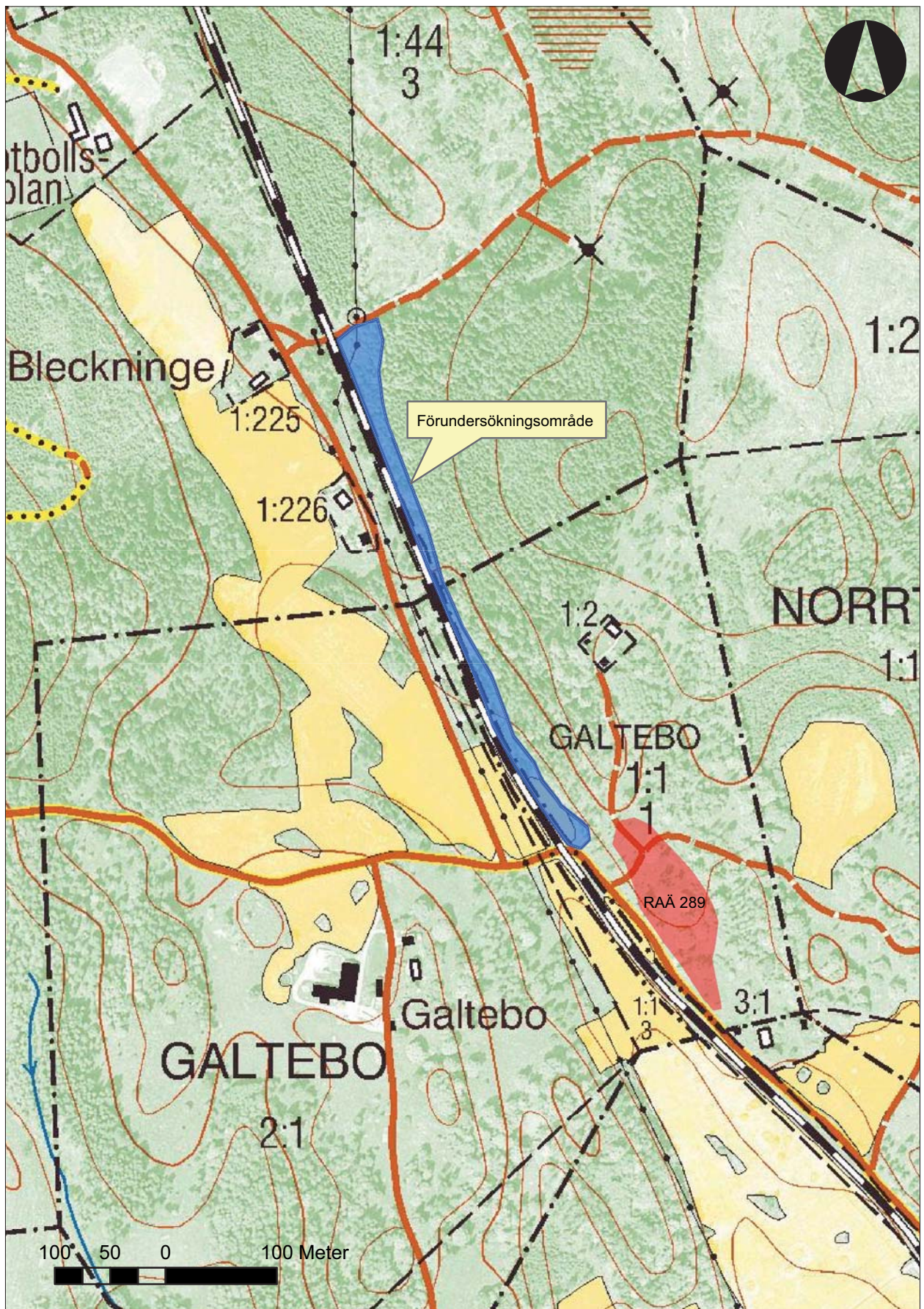
Under juli 2006 utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk förundersökning inför byggnation av ersättningsvägar utmed järnvägen vid Bleckninge, Vårdnäs socken. Arbetet utfördes på uppdrag av Banverket.

Det planerade exploateringsområdet låg strax sydväst om ett registrerat röjningsröseområde (RAÄ 289). Vid förundersökningen genomfördes en kartering av undersökningsområdet och ytterligare tolv flacka röjningsrösen påträffades. Några av dessa var mycket otydliga. De påträffade rösena mättes in med GPS. Rösenas karaktär skilde sig helt från de tidigare registrerade rösena på RAÄ 289. Två av rösena snittades och innehöll i huvudsak 0,2-0,6 m stora stenar, varav en del var mycket sprängstenslika. Dessutom drogs tre sökschakt. Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schakten.

Länsmuseets bedömning är att de nyfunna rösenas upplevelsevärde är ringa och att det sannolikt rör sig om relativt sentida röjningssten. I jämförelse med tidigare registrerade rösena på RAÄ 289 har de ett lägre bevarandevärde.

Petter Nyberg
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat (blått). Skala 1:5 000.

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde under juli 2006 en arkeologisk förundersökning inför byggnationen av en planerad ersättningsväg för en slopad plankorsning. Ersättningsvägen var tänkt att löpa från Bleckninge i norr längs den östra sidan av järnvägen till övergången mot Galtebo i söder. Den nya planerade vägsträckningen var ca 700 m lång. Vägen beräknades att ta ett ca 15 m brett stråk i anspråk inklusive utrymme för transporter och upplägg.

Förundersökningen utfördes efter beslut från Länsstyrelsen i Östergötlands län. Uppdragsgivare var Banverket, Östra Banregionen, vilka även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för förundersökningen samt utformningen av rapporten var antikvarie Petter Nyberg. Vid fältarbetet deltog antikvarie Rickard Lindberg.

Områdesbeskrivning

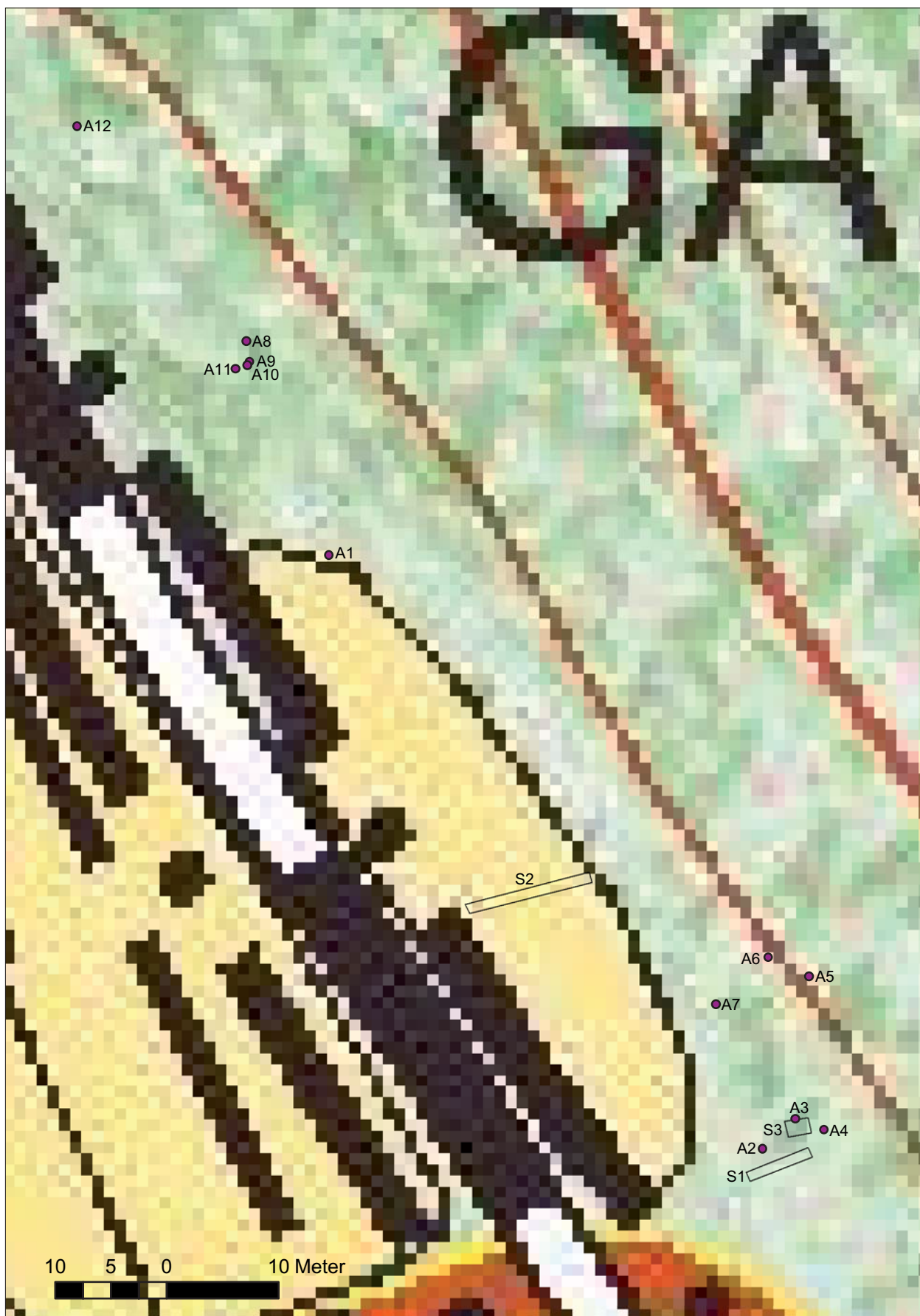
Strax söder om det aktuella exploateringsområdet, parallellt med järnvägens västra sida, har tidigare en arkeologisk utredning ägt rum med anledning av

planerad nybyggnation av väg. I samband med denna utredning undersöktes genom sökschaktsgrävning tre områden som bedömts utgöra presumtiva boplatslägen. I området som låg längs söderut, på en plattå precis norr om Kåtebosjön, påträffades lämningar av förhistorisk karaktär i form av två härdrester och en grop (Rudh 2004).

En tidigare föreslagen sträckning av den nu aktuella ersättningsvägen skar i söder genom den norra delen av RAÄ 289, ett område med förhöjningar och röjningsrösen. Inom området har också en äldre odlingsyta samt en äldre bruksväg funnits enligt häradsökonomiska kartan från 1868-1877. Vid fältinventering inom den arkeologiska utredningen etapp 1, som föregick den nu aktuella arkeologiska förundersökningen, konstaterades att fyra eller fem av röjningsrösen sannolikt måste tas bort på grund av den då föreslagna vägsträckningen. Östergötlands länsmuseum såg därför gärna att en alternativ dragning skulle tas i beaktande för att på så sätt undvika intrång i röjningsröseområdet (Svarvar 2005). Den nya sträckningen tog hänsyn till denna synpunkt och gick till största delen väster om RAÄ 289. Den nya sträckningen

Figur 3. A1 efter sektionsgrävning. Foto mot NÖ, Rickard Lindberg, ÖLM.

Figur 4. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med söschakt (S1 - S3) och inmätta röjningsrösen (A1 - A12) markerade. Skala 1:500.

kunde dock riskera att tangera den nordöstligaste kanten av det registrerade röjningsröseområdet, vilket gjorde att en arkeologisk förundersökning var aktuell.

Syfte

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var att fastställa karaktär, datering och utbredning av fasta fornlämningar inom exploateringsområdet samt potential för eventuell vidare undersökning av dessa. I förundersökningens syfte ingick också att om möjligt finna samband med de redan kända fornlämningarna i närområdet.

Resultatet från förundersökningen ska ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet samt utgöra ett underlag för uppdragsgivarens planeringsarbete.

Metod och dokumentation

Den arkeologiska förundersökningen utfördes i form av sökschaktsgrävning med grävmaskin inom utvalda delar av exploateringsområdet i syfte att konstatera eventuell förekomst av dold fornlämning. Sökschakten grävdes skiktvis ned till orörd mark.

Vid förundersökningen genomfördes en kartering av undersökningsområdet. Påträffade lämningar mättes in med GPS.

Dokumentationsmaterialet i form av ritningar och digitalfoton förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Resultat och tolkning

Det planerade exploateringsområdet låg strax nordväst om ett registrerat röjningsröseområde (RAÄ 289). Vid förundersökningen genomfördes en kartering av undersökningsområdet och ytterligare tolv flacka röjningsrösen påträffades. Några av dessa var mycket otydliga. De påträffade rösena mättes in med GPS. Rösenas karaktär skilde sig helt från de tidigare registrerade rösena på RAÄ 289. Samtliga rösen var oregelbundna eller oregelbundet runda, 3-5 m i diameter. Lejonparten av rösena var flacka. Två av rösena (A1, A3) snittades och innehöll i huvudsak 0,2-0,6 m stora stenar, varav en del var mycket sprängstenslika. Dessutom drogs tre sökschakt. Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schakten.

Åtgärdsförslag

Länsmuseets bedömning är att de nyfunna rösenas upplevelsevärde är ringa och att det sannolikt rör sig om relativt sentida röjningssten. I jämförelse med de tidigare registrerade rösena på RAÄ 289 har de ett lägre bevarandevärde. Östergötlands länsmuseum anser därmed att inga ytterligare arkeologiska åtgärder är nödvändiga.

Referenser

Tryckta källor

Rudh S. 2004. *Galtebo och Kåtebo. Arkeologisk utredning längs Stångådalsbanan genom Galtebo och Kåtebo*. Arkeologisk utredning, etapp 2. Rapport UV Öst 2004:35. RAÄ.

Svarvar, K. 2005. *Ersättningsvägar från Kolmården till Kisa. Skärkinds, Törnevalla, Gistad, Vårdsbergs, Gärdesrums, Kisa, Kvillinge socknar samt Linköping stad, Norrköpings, Linköpings, Åtvidabergs och Kinda kommuner, Östergötlands län*. Arkeologisk utredning etapp 1. Rapport 2005:46. Kulturmiljöavdelningen. Östergötlands län.

Kartmaterial

Häradsekonomiska kartan 1868-1877, bladnamn Vårdnäs, rakid J112-45-14.

Tekniska uppgifter

Lokal	Bleckninge
Socken/Stad	Vårdnäs socken
Kommun	Linköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	RAÄ 289
Ekonomiska kartans blad	085 07 (8F 0i Brokind)
Koordinater	X6453484, Y1493358 - X6453953, Y1493153
Koordinatsystem	RT 90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning
Länsstyrelsens dnr	431-14254-05
Länsstyrelsens handläggare	Carin Claréus
Länsstyrelsens beslut	2006-04-26
ÖLM dnr	529/05
ÖLM projektnr	530373
Uppdragsgivare	Banverket, Östra Banregionen
Kostnadsansvarig	Banverket, Östra Banregionen
Projektledare	Petter Nyberg
Personal	Rickard Lindberg
Fältarbetstid	2006-07-09
Totalt undersöktes	Ca 7 600 m ²
Fynd	Nej
Foto	Digitalfoton
Analyser	Nej
Grafik	Petter Nyberg
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket dnr 507-99-499
ISSN 1403-9273	Rapport 2007:94 © Östergötlands länsmuseum

Under juli 2006 utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk förundersökning inför byggnation av ersättningsväg utmed järnvägen vid Bleckninge, Vårdnäs socken. Arbetet utfördes på uppdrag av Banverket. Det planerade exploateringsområdet låg strax sydväst om ett registrerat röjningsröseområde (RAÄ 289). Vid förundersökningen genomfördes en kartering av undersökningsområdet och ytterligare tolv flacka röjningsrösen påträffades. Några av dessa var mycket otydliga. Rösenas karaktär skilde sig helt från de tidigare registrerade rösena på RAÄ 289. Två av rösena snittades och innehöll i huvudsak 0,2-0,6 m stora stenar, varav en del var mycket sprängstenslika. Dessutom drogs tre sökschakt. Inget av arkeologiskt intresse påträffades i schakten.